

GAUTA Nr. V/12

2013 -10- 18

UAB AF-Consult
Vilniaus bldg.

**KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTO
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
ŠIAULIŲ TERITORINIS PADALINYS**

UAB AF-Consult
Aplinkos konsultantei V. Podgaiskytei

2013-10-16 Nr. (9.38.-Š)2Š-654
l 2013-10-04 Nr. 04/10/13-R1

DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Išnagrinėjome Jūsų pateiktą UAB „ToksiKa“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programą. Kadangi šalia planuojamos ūkinės veiklos vietas nekilnojamujų kultūros paveldo objektų nėra, šio dokumento sprendiniams pritariame. Nepriestaraujame planuojamai ūkinei veiklai ir nepageidaujame nagrinėti PAV ataskaitos.

Vedėjas

Rytis Budrys

E. Čepukienė, 523665

2013 -10- 21

ŠIAULIŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRAS

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 229, LT-76343 Šiauliai, tel. (8 41) 59 63 73, faks. (8 41) 52 54 75, el. p. info@siauliuvcsc.sam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191349799

UAB „AF-Consult“
 direktoriui
 Lvovo g. 25, LT-09320 Vilnius,
 Tel. +370 5 210 7210
 Faks. +370 5 210 7211

2013-10-18   Nr. S-5188 (9.10.7)
 I 2013-10-04   Nr. 04/10/13-R1

DĖL UAB „TOKSIKA“ ŠIAULIŲ FILIALO PAVOJINGŲ ATLIEKŲ SĄVARTYNO ĮRENGIMO BEI EKSPLOATAVIMO IR PAVOJINGŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ KEITIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo 1996 m. rugpjūčio 15 d. įstatymu Nr. I-1495 (aktualiai redakcija, Žin., 2011, Nr.77-3720) Šiaulių visuomenės sveikatos centras (toliau – Centras) išnagrinėjo UAB „TOKSIKA“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploataavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo Poveikio aplinkai vertinimo programą (toliau – PAV programa).

UAB „TOKSIKA“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploataavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo PAV programa gauta ir užregistruota Centre 2013-10-08 Nr. Pr (PAVA) – 6.

Planuojama ūkinė veikla – UAB “Toksika” Šiaulių filialo Jurgeliškių k. Šiaulių r. pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploataavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimas. Planuojamos ūkinės veiklos organizatorius – UAB “Toksika” Šiaulių filialas.

Pagrindinis PAV programas tikslas suteikti informaciją apie planuojamą ūkinę veiklą, jos vietą, pobūdį, pajėgumus, potencialiai galimą poveikį aplinkai ir atitinkamai numatyti PAV ataskaitos apimtį bei metodiką.

Planuojamą ūkinę veiklą ir planuojamas ūkinės veiklos pakeitimius apims šias pagrindines veiklas:

1. Pavojingų atliekų sąvartyno įrengimas bei eksploataavimas. Metinis tvarkomų atliekų kiekis 9000 t/m.
2. Pavojingų atliekų deginimo įrenginio veiklos keitimas:
  - pavojingų atliekų sudeginamų per 1 val., kiekio padidinimas (nuo 1100kg/val. iki 1200kg/val., nedidinant leidžiamą sudeginti metinio atliekų kiekio – 8000t/m);
  - atliekų naudojimo būdo R1 (naudojimas kurui arba kitaip būdais energijai gauti) įteisinimas;
  - pavojingų (ir dalies nepavojingų) atliekų, leidžiamų deginti sąrašo išplėtimas (galutinis atliekų sąrašas pagal Atliekų tvarkymo taisykles (Žin., 1999, Nr. 63-2065; 2011, Nr. 150-7100) bus pateiktas PAV ataskaitoje);
  - pavojingų atliekų paruošimo deginimui baro įrengimas.
3. Šiaulių regiono potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikštélės veiklos keitimas:
  - našumo didinimas siekiant tvarkyti daugiau nei 10 t/d pavojingų atliekų;
  - tvarkomų atliekų sąrašo išplėtimas, įtraukiant žmonių ar gyvūnų sveikatos priežiūros ir (arba) su ja susijusių mokslinių tyrimų atliekas (galutinis atliekų sąrašas pagal Atliekų tvarkymo taisykles (Žin., 1999, Nr. 63-2065; 2011, Nr. 150-7100) bus pateiktas PAV ataskaitoje);

- potencialiai pavojingų atliekų, susidariusių ne Šiaulių ir Telšių apskričių teritorijose priėmimas, t. y. potencialiai pavojingų atliekų priėmimas iš visų Lietuvos regionų.

Žemės sklypas, kuriame vykdoma esama ir dalis planuoamos ūkinės veiklos, užima 10,3382 ha ir yra LR nuosavybė. UAB „Toksika“ ši žemės sklypą yra išsinuomavusi 99 metams, t. y. iki 2097-12-23.

Vietovėje vyrauja aplinkos apsaugos infrastruktūros objektai – Šiaulių nuotekų valymo įrenginiai, uždarytas odų ir pramonės skystų atliekų sąvartynas, Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartynas. Imonės teritorija aptverta tvora, įrengtas privažiavimo kelias, teritorijos perimetru iškasti apsauginiai grioviai. Pietinėje, vakarineje pusėje nuo teritorijos vyrauja valstybiniai miškai.

Šiuo metu UAB „Toksika“ Šiaulių filialo teritorijos detaliuoju planu nustatyta SAZ, kurioje gyventojų nėra. Pavojingų atliekų deginimo įrenginio SAZ riba – 1000 m. Planuoamo pavojingų atliekų sąvartyno ir esamų statinių SAZ riba – 500 m. Artimiausiai gyvenamieji namai yra maždaug už 2 km rytų kryptimi. Šiaulių miestas yra už 8 km pietryčių kryptimi.

Planuojamas pavojingų atliekų sąvartyno įrengimas bei eksploatavimas, atliekų deginimo įrenginio bei potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikštelės keitimas sudaro salygas kompleksiniams pavojingų atliekų tvarkymui Lietuvoje. PAV programos rengėjo teigimu šio objekto veikla naudinga Lietuvos mastu, nes bus:

- sukurti pavojingų atliekų šalinimo pajęgumai šalyje;
- pavojingų atliekų tvarkymas koncentruojasi vienoje vietoje, tai leidžia efektyviai išnaudoti esamą infrastruktūrą ir sumažinti pavojingų atliekų naudojimo ir šalinimo kaštus, taip pat ir poveikį aplinkai, lyginant su situacija, jeigu pavojingų atliekų tvarkymo objektais būtų išsklaidyti.

PAV programos rengėjas nurodo, sąvartyne planuojama šalinti Lietuvos teritorijoje susidariusias pavojingas atliekas. Įrenginio eksploatavimo laikotarpis – 20 m., viso 20 sekcių. Radioaktyvios medžiagos i pavojingų atliekų sąvartyną ne bus priimamos ir negali būti laidojamos. Planuojamą sąvartyno sekcijų pagrindas bus parengtas pašalinant viršutinį dirvos sluoksnį ir iškertant medžius (aktualu 2 etapo metu). Kadangi gamtinio geologinio barjero, kuris atitinktų pavojingų atliekų sąvartynams keliamus reikalavimus, nėra, sąvartyne planuojama įrengti mažiausiai 0,5 m storio dirbtinį geologinį barjerą. Sąvartyno dugno paklotas neleis vandeniu, susidarančiom sąvartyno viduje, prasisunkti i natūralų gruntu. Sąvartynas planuojamas eksploatuoti lygiagrečiai šalinant atliekas bent dviejose skirtingose sekcijose priklausomai nuo atliekų rūšies. Siekiant atliekas šalinimo metu apsaugoti nuo kritulių ir minimalaus filtrato susidarymo šalinimas vyks pastogėje. Šalinimo kriterijų neatitinkančios atliekos dėl per didelio vandens kiekio gali būti stabilizuojamos pagrindinės stabilizavimo medžiagos: cementas, kalkės ir siera).

Pavojingų atliekų deginimo įrenginio technologinių pakeitimų dėl planuojamos veiklos nenumatoma. Planuojamas sudeginamą atliekų per 1 val. kiekio padidinimas leistų užtikrinti didesnį atliekų kaloringumą. Tačiau tikslinė įrenginio paskirtis nesikeistų – pavojingų atliekų deginimo įrenginio pagrindinis tikslas – pavojingų atliekų, susidarančių Lietuvos teritorijoje, deginimas. Pavojingų ir dalies nepavojingų leidžiamų įrenginyje deginti atliekų sąrašo išplėtimas taip pat nereikalauja technologinių pakeitimų, principinė atliekų deginimo proceso schema nepakis. Sprogmenys (iškaitant šaudmenis), radioaktyvios medžiagos, dujų balionai negali būti deginamo.

Kaip nurodo PAV programos rengėjas UAB “Toksika” Šiaulių filialo pavojingų atliekų tvarkymo aikštelėje surinktos pavojingos atliekos yra saugiai sandėliuojamos, perdirbamas naftos produktais užterštas gruntas, valomas naftos produktais užterštas vanduo ir emulsijos, specialiai įrengtoje ilgalaikio saugojimo saugykloje pavojingos atliekos saugomos iki kol bus pradėtas eksploatuoti pavojingų atliekų deginimo įrenginys ir/ar įrengtas pavojingų atliekų sąvartynas. Potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikštelės našumo didinimo tikslas – užtikrinti su pavojingų atliekų deginimo įrenginių bei pavojingų atliekų sąvartynu suderintą procesą. Aikštelės veiklos tikslas – priimti ir laikinai saugoti, apdoroti atliekas iki jų šalinimo pavojingų atliekų sąvartyne arba deginimo pavojingų atliekų įrenginyje. Šis sprendimas leistų efektyviau tvarkyti pavojingas atliekas, išnaudojant aikštelės, deginimo įrenginio ir sąvartyno potencialą. Atsižvelgiant į tai, kad planuojamas pavojingų atliekų sąvartyno našumas 9.000 t/m, pavojingų atliekų deginimo įrenginio

– 8.000 t/m, potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikštelės našumas turi būti mažiausiai 17.000 t/m, todėl numatomas našumas iki 20.000 t/m. Potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikštelėje naujų įrenginių, saugykļų neplanuojama. Numatoma, kad aikštelėje bus galima priimti ir saugoti medicinines atliekas. Šios rūšies atliekos turės būti laikomos ir tvarkomos atskirai, nemaišant jų su kitomis atliekomis, vadovaujantis teisės aktų nustatytais reikalavimais.

Vienintelė galima tarša dėl viršutinio dirvos sluoksnio saugojimo yra susijusi su išmetimais (cheminiais) iš deginimo įrenginio. PAV programos rengėjo teigimu kitų taršos rūsių, tokų kaip entomologinės, parazitologinės, mikrobiologinės ar radiacinės, pavojaus nėra.

Kadangi planuojamos ūkinės veiklos numatomos veikiančiam objekte – UAB „Toksika“ Šiaulių filiale, bus maksimaliai panaudojamos jau esamos inžinerinės komunikacijos, tinklai, nuotekų sistema, atliekų atvežimo/išvežimo keliai ir kita reikalinga infrastruktūra.

PAV programos rengėjas nurodo, kad ataskaita bus rengiama vadovaujantis Aplinkos ministro įsakymu „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatų patvirtinimo“, „Dėl planuojamos ūkinės veiklos (sąvartynų) poveikio aplinkai vertinimo rekomendacijų R42-02 patvirtinimo“ ir kitais susijusiais teisės aktais. Rengiant PAV ataskaitą bus atsižvelgta į esamą situaciją, išnagrinėti ir įvertinti numatomi ūkiniai veiklų pakeitimai ir planuojama ūkinė veikla, atsižvelgiama į LR įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, parengtus su ūkine veikla susijusius planavimo, techninius dokumentas.

Šiaulių visuomenės sveikatos centras išnagrinėjo UAB „TOKSIKA“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo Poveikio aplinkai vertinimo programą ir jai pritaria.

Atliekant UAB „TOKSIKA“ PUV PAV ataskaitą planuojamą veiklą vertinti šiais aspektais: *poveikis visuomenės sveikatai* ir socialinei aplinkai; poveikis aplinkos orui; poveikis gruntuiniams ir paviršiniams vandenims; poveikis dirvožeminiui bei žemės gelmėms; veiklos salygojimas triukšmas ir vibracija; galimas kvapų poveikis; poveikis augmenijai ir gyvūnijai; poveikis kraštovaizdžiui; įvertinti galimas avarijų rizikas ir kt. Išnagrinėti/īvertinti medicininių atliekų (žmonių ar gyvūnų sveikatos priežiūros ir (arba) su ja susijusių mokslinių tyrimų atliekas) poveikį epidemiologinių aspektų. Poveikio aplinkai vertinimo metu nustačius potencialiai galimus poveikius atskiriems aplinkos komponentams, kiekvienu konkrečiu atveju numatyti rekomenduojamas poveikio sumažinimo priemonės.

Direktorius

Krzentas Kameneckas

ŠIAULIŲ APSKRITIES PRIEŠGAISRINĖ GELBĖJIMO VALDYBA

Biužetinė įstaiga, J.Basanavičiaus g. 89, LT-76160 Šiauliai
Tel. (8 41) 39 79 11 Faks. (8 41) 39 79 39 El. p. siaulai.pgv@vpgt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 291012270

UAB „AF-Consult“
vadovui

2013-10-16 Nr.S1-2473
I 2013-10-04 Nr. 04/1013-R1

DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS DERINIMO

Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba negali derinti UAB „AF-Consult“ paruoštą UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo planuoojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programos. Nederinimo priežastis – nepakankamas rizikos, susijusios su poveikiu visuomenės sveikatai, išanalizavimas. Kadangi 18 puslapyje esančiame skyriuje: *Planuojama ūkinė veikla ir planuoojamos ūkinės veiklos keitimas*, 3 skyriuje kalbama apie PPA (potencialiai pavojingų atliekų) aikštéléjė tvarkomų atliekų sąrašo, įtraukiant žmonių ar gyvūnų sveikatos priežiūros ir (arba) su ja susijusių mokslinių tyrimų atliekas, išplėtimas (galutinis atliekų sąrašas pagal Atliekų tvarkymo taisykles (Žin. 1999, Nr.63-2065, 2011, Nr.150-7100). Vadovaujantis šiomis taisyklėmis UAB „Toksika“ Šiaulių filialas galės tvarkyti atliekas:

18 01   gimdymo priežiūros bei žmonių ligų diagnostikos, gydymo ar prevencijos atliekos tarp kurių yra ir:

18 01 03   kitos atliekos, kurioms surinkti ir šalinti nustatomi specialūs reikalavimai, norint išvengti infekcijos plitimo;

18 02   mokslinių tyrimų bei gyvulių ligų diagnostikos, gydymo ar prevencijos atliekos tarp kurių yra ir:

18 02 02   kitos atliekos, kurioms surinkti ir šalinti nustatomi specialūs reikalavimai, norint išvengti infekcijos plitimo;

LRV 2011 m. rugpjūčio 24 d. nutarimas Nr. 988 „Dėl ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 107-5059) numato, kad žmonių žūtys 1.1 punktas, žmonių sveikatos sutrikdymas 2.1, 2.2 punktai, gyvūnų užkreciamų ligų protrūkiai 12.1, 12.2, 12.3 punktai, gali tapti savivaldybės ar net valstybinio lygio ekstremaliosios situacijos priežastimi, nes jas gali išsauktti aukščiau išvardintų atliekų tipai. Todėl Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba, siekdama užtikrinti Civilinės saugos įstatyme keliamų tikslų įgyvendinimo, norėtų, kad UAB „AF-Consult“ paruoštoje UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo planuoojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programoje ir planuoojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje, aukščiau iškeltos problemos būtų išnagrinėtos išsamiau.

Viršininko pavaduotojas,
atliekantis viršininko funkcijas
Originalas nebus siunčiamas

Kęstutis Bautronis

Vytautas Dambrauskas (841)-524652

Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdybai
J. Basanavičiaus g. 89, 76160 Šiauliai

2013 m. lapkričio 21 d.
Nr. 21/11/13-R1

I 2013-10-16 Nr. S1-2173

DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS DERINIMO

Vadovaudamiesi LR Planuoojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) įstatymo 8 straipsnio 6, 7 dalimis (Žin., 1996, Nr. 82-1965, 2005, Nr. 84-3105, 2010, Nr. 54-2647) išnagrinėjome ir įvertiname Šiaulių apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos pastabas dėl UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programos (toliau – PAV programa).

PAV proceso metu nagrinėjamas UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių veiklos keitimas. Potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikštelės našumo didinimo tikslas – užtikrinti su pavojingų atliekų deginimo įrenginiu bei pavojingų atliekų sąvartynu suderintą procesą. Atliekų tvarkymo procesas įmonės teritorijoje pradedamas atliekų priėmimu potencialiai pavojingų atliekų (toliau – PPA) tvarkymo aikštelėje (Pav. 3-1), t. y. potencialiai pavojingos atliekos skirtos šalinti sąvartyne ir deginti PAD įrenginyje, priimamos į PPA tvarkymo aikštelę.

PAV proceso metu vienas iš nagrinėjamų ir vertinamų Šiaulių regiono potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikštelės veiklos keitimų yra tvarkomų atliekų sąrašo išplėtimas, įtraukiant žmonių ar gyvūnų sveikatos priežiūros ir (arba) su ja susijusių mokslinių tyrimų atliekas (1.3 skyrius, 10 psl.). Taip pat vienas nagrinėjamų ir vertinamų pavojingų atliekų deginimo įrenginio veiklos keitimas yra pavojingų atliekų paruošimo deginimui baro įrengimas.

Numatoma, kad Atliekų sąrašo 18 skyriaus atliekos, kaip ir kitos potencialiai pavojingos atliekos bus priimamos PPA aikštelėje, ten identifikuojamos ir nukreipiamos į planuojamą pavojingų atliekų paruošimo deginimui barą, kuriamo planuojama įrengti teisės aktų reikalavimus atitinkanti šių atliekų saugojimo vieta (atskirta nuo kitų atliekų, palaikoma

atitinkama aplinkos temperatūra, kiti teisės aktais nustatyti reikalavimai) (3.2.2. poskyris, 26 psl.).

Pavojingų atliekų deginimo įrenginyje, vadovaujantis TIPK leidimo Nr. 88 salygomis, medicininės atliekos ir dabar gali būti tvarkomos (deginamos) PAD įrenginyje (yra papildoma salyga, negali būti saugomos).

PAV ataskaitoje bus pateikta detalė informacija apie pavojingų atliekų paruošimo deginimui baro pasirinktą vietas alternatyvą, nustatyti ir įvertinti techniniai konkrečios nagrinėjamų atliekų saugojimo vietas parametrai, jų atitikimas teisės aktų reikalavimams.

Pažymėtina, kad PAV ataskaitos metu numatoma nagrinėti ir vertinti ekstremalių situacijų susidarymo rizikas ir valdymo sprendimus, poveikio mažinimo priemonių taikymą (4.9 skyrius, 36 psl.). Šiuo atžvilgiu, vadovaujantis LR Civilinės saugos įstatymu (Žin., 1998, Nr. 115-3230), Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymu dėl Kriterijų ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurių vadovai turi organizuoti ekstremalių situacijų valdymo planų rengimą, derinimą ir tvirtinimą, ir ūkio subjektams, kurių vadovai turi sudaryti ekstremalių situacijų operacijų centrą turi būti parengtas ir suderintas ekstremalių situacijų valdymo planas. Pažymėtina, kad plano rengimas ir deriniams néra PAV proceso sudėtinė dalis ir šie procesai bus vykdomi tolimesniuose etapuose.

Vadovaudamiesi Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2000, Nr. 39-1092; 2005, Nr. 84-3105) (toliau – Įstatymas) 8 str. 5 punktu, vertinimo subjektui teikiame pagal kompetenciją nagrinėti papildytą UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų savartyno įrengimo bei eksplloatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programą (pridedama).

Vadovaudamiesi Įstatymo 8 str. 6 punktu, prašome vertinimo subjektų pagal kompetenciją pateikti išvadas dėl programos ir nurodyti, ar pageidauja nagrinėti ataskaitą.

Malonai prašome išvadas siųsti el. p. viktorija.podgaiskyte@afconsult.com arba faksu 8 5 210 72 11.

Aplinkosaugos konsultantė

Viktorija Podgaiskytė

ŠIAULIŲ APSKRITIES PRIEŠGAISRINĖ GELBĖJIMO VALDYBA

Biudžetinė įstaiga, J.Basanavičiaus g. 89, LT-76160 Šiauliai

Tel. (8 41) 39 79 11 Faks. (8 41) 39 79 39 El. p. siaulai.pgv@vpgt.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 291012270

UAB „AF-Consult“
vadovui

2013-11-27 Nr.S1-2482
I 2013-11-21 Nr. 21/11/13-R1 2013-11-25

DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS DERINIMO

Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba derina UAB „AF-Consult“ paruoštą UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo planuojanmos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programą.

Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba pageidauja išnagrinėti UAB „AF-Consult“ paruoštą poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą, siekdama susipažinti, kaip bus sprendžiamai galimų ekstremaliųjų situacijų prevencijos bei ekstremaliųjų įvykių lokalizavimo, likvidavimo ir padarinių šalinimo klausimai po UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo.

Viršininkas

Jonas Misiūnas

Originalas nebus siunčiamas

Vytautas Dambrauskas (841)-524652

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Vasario 16-osios g. 62, 76295 Šiauliai,
tel. (8 41) 59 62 00, faks. (8 41) 52 41 15, el. p. rastine@šiauliai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188771865

UAB „AF-Consult“
Lovo, G. 25
09320 Vilnius

2013-10-22 Nr. S-3003-11
I 2013-10-04 Nr. 04/10/13-R1

DĖL UAB TOKSIKA POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Vadovaudamiesi LR Planuoojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) įstatymo 8 straipsnio 6, 7 dalimis (Žin., 1996, Nr. 82-1965, 2005, Nr. 84-3105, 2010, Nr. 54-2647) išnagrinėjome UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploataavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programą ir teikiame šias pastabas:

1. Programoje numatyta, jog bus nagrinėjamas sudeginamų atliekų kieko per valandą didinimas (nuo 1100 kg/val. iki 1200 kg/val.), tačiau nėra pateikti motyvai/argumentai dėl kokių priežasčių tai siūloma daryti. Įvertinus, kad UAB „Toksika“ savarankiškai dar net nepradėjo eksploatuoti deginimo įrenginio su projektiniais parametrais, valandinio našumo didinimo klausimo šiame PAV procese siūlome nenagrinėti, o jei toks poreikis bus ateityje, nagrinėti jį turint patikimus ilgalaikius poveikio aplinkai rezultatus.

2. Programoje nurodoma, kad bus keičiamas/plečiamas pavojingų (ir dalies nepavojingų) leidžiamų deginti atliekų sąrašas, tačiau nepaaiškinta dėl kokių priežasčių tai siūloma daryti. Nepateiktas ir papildomai siūlomų deginti atliekų sąrašas.

3. Nepateikta aiški informacija dėl numatomo nagrinėti potencialiai pavojingų atliekų priėmimo iš visų Lietuvos regionų.

4. Nagrinėjant informacijos apie galimą poveikį socialinei aplinkai, visuomenės sveikatai klausimus, siūlome įvertinti užsienio šalių gerą praktiką, eksploatuojant analogiškus įrenginius (aktyvios ir pasyvios visuomenės informavimo priemonės ir kt.).

5. Atliekant rizikos analizę, siūlome įvertinti ir pateikti išvadas dėl esamo kelio (nuo ūkinės veiklos objekto iki kelio Šiauliai-Gruzdžiai-Naujoji Akmenė) būklės, numatomą transporto srautų didėjimą dėl UAB „Toksika“ ir kitų kaimyninių ūkio subjektų veiklos plėtros..

6. Programoje numatyti ir ataskaitoje išnagrinėti ūkinės veiklos monitoringo programos papildymą nuolatiniais ir nenuolatiniais teršalų kieko bei parametru matavimais patikslintoje vyraujančiu vėjų kryptimi SAZ teritorijoje ir artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje, nustatant pavojingiausių žmonių sveikatai išmetamų teršalų koncentracijas pažemio ore. Toks monitoringo programos papildymas yra reikalingas, nes pavojingų atliekų tvarkymas Lietuvos mastu koncentruojasi UAB „Toksika“ Šiaulių filiale ir salygoja padidintą visuomenės dėmesį šiam objektui.

7. Numatyti programoje, išnagrinėti ir motyvuotai įvertinti poveikį aplinkai, žmonių sveikatai pér 20 metų sąvartyne palaidotų 180000 t. pavojingų atliekų, pasibaigus sąvartyno eksploatacijos laikotarpiui. Išanalizuoti galimas alternatyvas, kitų šalių naudojamas pažangiausias technologijas ilgalaikiam atliekų saugojimui.

8. Siekiant kuo objektyviau įvertinti poveikį aplinkai, siūlome atlikti foninius oro užterštumo tyrimus numatytoje vietovėje, nustatant fonines numatomų išmesti specifinių teršalų koncentracijas aplinkos ore.

9. Programoje numatyti ir ataskaitoje išnagrinėti dėl Šiaulių miesto valstybinio oro kokybės monitoringo tyrimų stotyje matuojamų teršalų sąrašo papildymo, įvertinant pavojingų atliekų sąvartyno eksploataavimo ir pavojingų atliekų deginimo įrenginio išmetamus teršalus.

10. Analizuojant avarijas, kurias gali sukelti atskiri pavojingi veiksniai ir/arba kartu su kitais pavojingais veiksniais, pobūdži, išnagrinėti institucijų veiksmus avarių likvidavime, pasekmis nustatyme ir valdyme.

11. Programoje numatyti ir ataskaitoje išnagrinėti teršalų akumuliacinį poveikį visiems aplinkos komponentams ir žmonių sveikatai baigus eksploatuoti įrenginius.

12. Programoje numatyti ir ataskaitoje nagrinėti poveikį socialinei ekonominei aplinkai.

Administracijos direktorius

Gedeminas Vyšniauskas

ORIGINALAS NEBUS SIJUNČIAMAS
Romaldas Šemeta, (8-41) 50 05 25

Šiaulių miesto savivaldybės administracijai
Vasario 16-osios g. 62, 76295, Šiauliai

2013 m. lapkričio 21 d.
Nr. 21/11/13-R 3

I 2013-10-22 Nr. S-3003-11

DĖL UAB TOKSIKA POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Vadovaudamiesi LR Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) įstatymo 8 straipsnio 6, 7 dalimis (Žin., 1996, Nr. 82-1965, 2005, Nr. 84-3105, 2010, Nr. 54-2647) išnagrinėjome ir įvertinome Šiaulių miesto savivaldybės administracijos pateiktas pastabas dėl UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programos (toliau – PAV programa).

1. Programoje numatyta, jog bus nagrinėjamas sudeginamų atliekų kieko per valandą didinimas (nuo 1100 kg/val. iki 1200 kg/val.), tačiau nėra pateikti motyvai/argumentai dėl kokių priežasčių tai siūloma daryti. Įvertinus, kad UAB „Toksika“ savarankiškai dar net nepradėjo eksploatuoti deginimo įrenginio su projektiniais parametrais, valandinio našumo didinimo klausimo šiame PAV procese siūlome nenagrinėti, o jei toks poreikis bus ateityje, nagrinėti jį turint patikimus ilgalaikius poveikio aplinkai rezultatus.
2. Programoje nurodoma, kad bus keičiamas/plečiamas pavojingų (ir dalies nepavojingų) leidžiamų deginti atliekų sąrašas, tačiau nepaaiškinta dėl kokių priežasčių tai siūloma daryti. Nepateiktas ir papildomai siūlomų deginti atliekų sąrašas.

PŪV PAV proceso metu nagrinėjamas sudeginamų atliekų kieko per valandą didinimas (nuo 1100 kg/val. iki 1200 kg/val.) bei keičiamas/plečiamas pavojingų (ir dalies nepavojingų) leidžiamų deginti atliekų sąrašas. Atsižvelgiant į pastabą, PAV programos 3.2.2. poskyris, 25 psl., papildytas informacija, dėl kokių priežasčių tai siūloma daryti.

Preliminarus planuojamų deginti pavojingų (ir nepavojingų) atliekų sąrašas pateiktas 5.2. priede.

3. Nepateikta aiški informacija dėl numatomo nagrinėti potencialiai pavojingu atliekų priėmimo iš visų Lietuvos regionų.

Informacija apie potencialiai pavojingu atliekų priėmimą iš visų Lietuvos regionų papildyta ir pateikta PAV programos 3.1, 3.2.3 skyriuose.

„Visi trys atliekų tvarkymo įrenginiai UAB „Toksika“ Šiaulių filiale yra tarpusavyje susiję ir tiesiogiai įtakoja vienas kito veiklą. Visos atliekos, tiek skirtos deginti, tiek šalinti sąvartyne, tiek ilgalaikiam saugojimui, apdorojimui, naudojimui ir pan., kaip numatyta Lent. 3-1, planuojamos priimti į potencialiai pavojingu atliekų priėmimo aikštelę. Supaprastinta potencialiai pavojingu atliekų tvarkymo schema UAB „Toksika“ Šiaulių filiale pateikta Pav. 3-1. Pažymétina, kad tokio tipo – galutinio pavojingu atliekų šalinimo įrenginiai, šiuo metu yra vieninteliai šalyje, todėl numatomos priimti atliekos (preliminarus atliekų sąrašas pridedamas priede Nr. 5), susidariusios visoje Lietuvos teritorijoje, taip užtikrinant tinkamą, reikalavimus atitinkantį, Lietuvoje susidarančių pavojingu atliekų tvarkymą.“ (20 psl.).

4. Nagrinėjant informacijos apie galimą poveikį socialinei aplinkai, visuomenės sveikatai klausimus, siūlome įvertinti užsienio šalių gerąją praktiką, ekspluatuojant analogiškus įrenginius (aktyvios ir pasyvios visuomenės informavimo priemonės ir kt.).

PAV ataskaitos metu numatoma nagrinėti ir pateikti informaciją apie užsienio šalių susijusių projektų gerąją praktiką, tame tarpe ir aktyvias ir pasyvias visuomenės informavimo priemones. Šia informacija papildytas PAV programos 4.8. skyrius, 35 psl.

5. Atliekant rizikos analizę, siūlome įvertinti ir pateikti išvadas dėl esamo kelio (nuo ūkinės veiklos objekto iki kelio Šiauliai-Gruzdžiai-Naujoji Akmenė) būklės , numatomą transporto srautų didėjimą dėl UAB „Toksika“ ir kitų kaimyninių ūkio subjektų veiklos plėtrros.

Pažymime, kad PAV programoje numatyta, jog PAV ataskaitoje bus nagrinėjamas potencialus autotransporto srauto padidėjimas dėl numatomo planuojamos ūkinės veikos keitimo, numatoma modeliuoti jo salygojamą triukšmą, taip pat esama infrastruktūra, jos būklė (1.5. skyrius).

6. Programoje numatyti ir ataskaitoje išnagrinėti ūkinės veiklos monitoringo programos papildymą nuolatiniais ir nenuolatiniais teršalų kieko bei parametrų matavimais patikslintoje vyraujančių vėjų kryptimi SAZ teritorijoje ir artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje, nustatant pavojingiausių žmonių sveikatai išmetamų teršalų koncentracijas pažemio ore. Toks monitoringo programos papildymas yra reikalingas, nes pavojingų atliekų tvarkymas Lietuvos mastu koncentruojasi UAB „ToksiKa“ Šiaulių filiale ir salygoja padidintą visuomenės dėmesį šiam objektui.

Atitinkama informacija papildytas PAV programos 4.2 skyrius:

, „<...> – išnagrinėta informacija apie esamą (vykdomą) aplinkos oro monitoringą;

– informacija dėl ūkinės veiklos monitoringo programos papildymo poreikio nuolatiniais ir nenuolatiniais teršalų kieko bei parametrų matavimais patikslintoje vyraujančių vėjų kryptimi SAZ teritorijoje ir artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje, nustatant pavojingiausių žmonių sveikatai, su planuojama ūkine veikla susijusių, išmetamų teršalų koncentracijas pažemio ore vadovaujantis teisės aktų reikalavimais.”

Taip pat papildyta 6-1 lentelė „Preliminary PAV ataskaitos turinys“.

7. Numatyti programoje, išnagrinėti ir motyvuotai įvertinti poveikį aplinkai, žmonių sveikatai per 20 metų savarystę palaidotų 180000 t. pavojingų atliekų, pasibaigus savarystyno eksploatacijos laikotarpiui. Išanalizuoti galimas alternatyvas, kitų šalių naudojamas pažangiausias technologijas ilgalaikiam atliekų saugojimui.

Šiuo pasiūlymu papildytas PAV programos 4.1, 4.4, 4.8. skyriai. „Taip pat, remiantis atliktais moksliniais tyrimais, PAV ataskaitoje numatoma pateikti gerosios praktikos kituose susijusiose projektuose informaciją, nagrinėti potencialų poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai baigus eksploatuoti įrenginius..“ (4.8 skyrius, 35 psl.). Pažymime, kad PAV ataskaitoje numatoma nagrinėti gerą susijusių projektų patirtį kitose šalyse (4.8 skyrius).

8. Siekiant kuo objektyviai įvertinti poveikį aplinkai, siūlome atlikti foninius oro užterštumo tyrimus numatytoje vietovėje, nustatant fonines numatomų išmesti specifinių teršalų koncentracijas aplinkos ore.

Foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimas ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti nustatytais Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. AV-112 „Dėl foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti rekomendacijų patvirtinimo“.

Pažymėtina, kad PAV ataskaitos metu, atliekant aplinkos oro taršos modeliavimą, numatoma naudoti, vadovaujantis minėtu įsakymu Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento 2013-10-15 raštu Nr. (4)-SR-S2512(6.19) "Dėl aplinkos oro teršalų foninių koncentracijų", pateiktus duomenis apie esamą aplinkos oro taršos šaltinių išmetimus (išskaitant ir specifinius teršalus). Atsižvelgiant į tai, manytina, kad informacija yra išsami, ir atlikti foninius oro užterštumo tyrimus numatytoje vietovėje nėra poreikio.

9. Programoje numatyti ir ataskaitoje išnagrinėti dėl Šiaulių miesto valstybinio oro kokybės monitoringo tyrimų stotyje matuojamų teršalų sąrašo papildymo, įvertinant pavojingų atliekų sąvartyno eksploatavimo ir pavojingų atliekų deginimo įrenginio išmetamus teršalus.

PAV programos 1.4. skyriaus *Aplinkos monitoringas* dalis patikslinta atsižvelgiant į pastabą.

10. Analizuojant avarijas, kurias gali sukelti atskiri pavojingi veiksniai ir/arba kartu su kitais pavojingais veiksniais, pobūdį, išnagrinėti institucijų veiksmus avarijų likvidavime, pasekmių nustatyme ir valdyme.

Pažymėtina, kad PAV ataskaitos metu numatoma nagrinėti ir vertinti ekstremalių situacijų susidarymo rizikas ir valdymo sprendimus, poveikio mažinimo priemonių taikymą (4.9 skyrius, 35 psl.). Poveikio aplinkai vertinimo metu bus įvertintos galimos avarijų rizikos ir nagrinėjama konkrečių pavojaus šaltinių rizika pagal 2003 liepos 16 d. LR Aplinkos ministro įsakymą Nr. 367 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos galimų avarijų rizikos vertinimo rekomendacijų R 41-02 patvirtinimo“ reikalavimus bei pagal kitus galiojančius LR teisės

aktus. Taip pat pažymime, kad vadovaujantis Lietuvos teisės aktų nuostatomis, ūkinė veikla galima tik turint TIPK leidimą, taip pat ir avarijų likvidavimo planą ir/ar ekstremalių situacijų likvidavimo planą, kuriama turi būti numatyti ir suderinti institucijų veiksmai avarijų likvidavimo metu. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad institucijų veiksmų avarijų likvidavime, pasekmių nustatyme ir valdyme nagrinėjimas nėra PAV proceso dalis.

11. Programoje numatyti ir ataskaitoje išnagrinėti teršalų akumuliacinį poveikį visiems aplinkos komponentams ir žmonių sveikatai baigus eksplotuoti įrenginius.

Šiuo pasiūlymu papildyti PAV programos 4.1, 4.4, 4.8. skyriai.

12. Programoje numatyti ir ataskaitoje nagrinėti poveikį socialinei ekonominei aplinkai.

PAV programoje patikslintas 4.8 skyriaus pavadinimas, 4.11. skyrius, patikslinant, kad numatomas nagrinėti poveikis socialinei **ekonominei** aplinkai ir gyventojų sveikatai.

Vadovaudamiesi Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2000, Nr. 39-1092; 2005, Nr. 84-3105) (toliau – Įstatymas) 8 str. 5 punktu, vertinimo subjektui teikiame pagal kompetenciją nagrinėti papildytą UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programą (pridedama).

Informuojame, kad UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programa papildyta ir pagal kitų vertinimo subjektų pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Vadovaudamiesi Įstatymo 8 str. 6 punktu, prašome pagal kompetenciją pateikti išvadas dėl programos ir nurodyti, ar pageidaujate nagrinėti ataskaitą.

Maloniai prašome išvadas siušti el. p. viktorija.podgaiskyte@afconsult.com arba faksu 8 5 210 72 11.

Aplinkosaugos konsultantė

Viktorija Podgaiskytė

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Vasario 16-osios g. 62, 76295 Šiauliai,
 tel. (8 41) 59 62 00, faks. (8 41) 52 41 15, el. p. rastine@šiauliai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188771865

UAB „AF-Consult“
 Lvovo g. 25
 09320 Vilnius

2013-12-02 Nr. S-3424
2013-11-21 Nr. 21/11/13-R3

DĖL UAB TOKSIKA POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Vadovaudamiesi LR Planuoojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) įstatymo 8 straipsnio 7 dalimi (Žin., 1996, Nr. 82-1965, 2005, Nr. 84-3105, 2010, Nr. 54-2647), išnagrinėjome 2013-11-25 gautą patikslintą UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programą (toliau –Programa) ir teikiame šias pastabas:

1) patikslintoje Programoje nepateikti įtikinami argumentai jog būtina jau šio PAV proceso metu nagrinėti sudeginamų atliekų kieko per valandą didinimą (nuo 1100 kg/val. iki 1200 kg/val.);

2) neatlikus nei ekonominio, nei aplinkosauginio vertinimo, patikslintoje Programoje teigama, jog UAB Toksika Šiaulių filialo pavojingų atliekų šalinimo įrenginiuose bus priimamos visoje Lietuvos teritorijoje susidariusios atliekos. Prašome šią galimybę, nagrinėjant ir kitas alternatyvas, įvairiais aspektais išanalizuoti PAV ataskaitoje ir pateikti argumentuotas išvadas;

3) patikslintos Programos 4.2 skyriuje numatyta, kad bus pateikta: „informacija dėl ūkinės veiklos monitoringo programos papildymo poreikio nuolatiniais ir nenuolatiniais teršalų kieko bei parametru matavimais patikslintoje vyraujančių vėjų kryptimi SAZ teritorijoje ...“. Kaip ir buvo rašyta 2013-10-22 rašte Nr. S-3003-11, prašome ne pateikti informaciją, o išnagrinėti ūkinės veiklos monitoringo programos papildymą nuolatiniais ir nenuolatiniais teršalų kieko bei parametru matavimais patikslintoje vyraujančių vėjų kryptimi SAZ teritorijoje ir artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje, nustatant pavojingiausių žmonių sveikatai išmetamų teršalų koncentracijas pažemio ore;

4) neatsižvelgta į pasiūlymą atlikti foninius oro užterštumo tyrimus numatytoje vietovėje.

PAV ataskaitai planuoojami naudoti foniniai aplinkos oro užterštumo duomenys néra objektyvūs ir neatspindi šios vietovės foninės taršos, nes naudojami ne šios vietovės, o santykinių švarių kaimiškųjų vietovių aplinkos oro teršalų vidutinių metinių koncentracijų verčių duomenys. Šie duomenys neapima specifinių teršalų, kurie būdingi atliekų deginimo įrenginiams (sunkiuju metalų, dioksinų furanų, vandenilio chlorido ir kt.) ir jų foninė koncentracija aplinkos ore néra nustatyta, t.y. bus vertinama, jog foninė šių teršalų koncentracija lygi 0. Siekiant kuo objektyviau įvertinti poveikį aplinkai, manome, kad planuoojamoje teritorijoje būtina matavimais nustatyti realų foninį užterštumą ne tik pagrindinių teršalų (KD₁₀, KD_{2,5}, NO₂, NO_x, SO₂, C₆H₆), bet ir specifinių (sunkiuju metalų, dioksinų furanų ir kt.). Prašome tai numatyti PAV Programoje.

5) Programoje prašėme numatyti ir ataskaitoje išnagrinėti Šiaulių miesto valstybinio oro kokybės monitoringo tyrimų stotyje matuojamų teršalų sąrašo papildymą, įvertinant pavojingų atliekų sąvartyno eksploatavimo ir pavojingų atliekų deginimo įrenginio išmetamus teršalus. 2013-11-21 rašte Nr. 21/11/13-R3 teigama, jog PAV Programos 1.4 skyriaus *Aplinkos*

monitoringas dalis patikslinta atsižvelgiant į pastabą, tačiau PAV Programos 1.4 skyriaus dalyje

Aplinkos monitoringas papildymo šiuo klausimu neradome. Prašome patikslinti.

6) patikslintoje PAV Programoje nenurodyta kokias aspektais bus vertinamas poveikis socialinei ekonominei aplinkai. Prašome nurodyti.

Administracijos direktorius

Gediminas Vyšniauskas

ORIGINALAS NEBUS SIUNCIAMAS
Ronaldas Šemeta, (8-41) 50 05 25

SAULIANS
K 6741
777

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

Šiaulių miesto savivaldybės administracijai
Vasario 16-osios g. 62, 76295, Šiauliai

2013 m. gruodžio 11 d.
Nr. 11/12/13-R²

I 2013-12-02 Nr. S-3424

DĖL UAB TOKSIKA POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Išnagrinėję Šiaulių miesto savivaldybės 2013-12-02 raštą informuojame, kad vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2000, Nr. 39-1092; 2005, Nr. 84-3105) (toliau – Įstatymas) nuostatomis, poveikio aplinkai vertinimo tikslas, **nustatyti ar organizatoriaus planuojama ūkinė veikla (toliau – PŪV), įvertinus jos pobūdį ir poveikį aplinkai, leistina pasirinktoje vietoje.** Dėl PŪV planavimo, organizavimo, vykdymo terminų sprendimą priima PŪV organizatorius. Manome, kad UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploataavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programoje (toliau – PAV programa) pateikta informacija apie planuojamą ūkinę veiklą yra pagrįsta ir pakankama siekiant nustatyti PAV ataskaitos turinį ir apimtį.

PAV programos tikslas, vadovaujantis Įstatymo nuostatomis, yra nustatyti poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos turinį ir joje nagrinėjamus klausimus (kurių vienas – atliekų, kurios susidarė Lietuvos teritorijoje, kaip tai numatyta PAV programoje, priėmimas). PAV programos 2.3. skyriuje numatyta, kad „Planuojamos ūkinės veiklos (PAS įrenginio) ir PPA aikštelės bei PAD įrenginio veiklos pakeitimai aplinkosauginiu požiūriu bus lyginami su „nulinės veiklos alternatyva“. „Nulinės veiklos alternatyva“ – tai esama situacija, kai pavojingų atliekų tvarkymo veikla vykdoma turimų TIPK leidimų sąlygomis.“ Planuojama ūkinė veikla bei jos pakeitimai, tame tarpe ir poveikis, kai atliekos priimamos, susidariusios visos Lietuvos teritorijoje, PAV ataskaitoje numatomi nagrinėti PAV programoje nustatyta apimtimi.

Dėl ūkinės veiklos monitoringo, manome, i Jūsų pastabą atsižvelgta ir PAV programa papildyta, apie tai informuojant 2013-11-21 raštu Nr. 21/11/13-R3 ir pateikiant PAV programą, versija 03 pakartotiniam nagrinėjimui. Pakartotinai pažymime, kad PAV programos 1.4. skyriuje *Aplinkos monitoringas* nustatyta, kad „<...> vadovaujantis Aplinkos monitoringo įstatymu (Žin., 1997, Nr. 112-2824), LR Aplinkos ministro 2009-09-16 įsakymu

Nr. D1-546 patvirtintais Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatais (Žin., 2009, Nr. 113-4831), 2002-12-31 įsakymu Nr. 699 patvirtintais Atliekų deginimo aplinkosauginiais reikalavimais (Žin., 2003, Nr. 31-1290) ir kitais susijusiais teisės aktais bus pateikta PAV ataskaitoje. PAV ataskaitoje numatomos nagrinėti teisės aktų nustatyta tvarka aktualios aplinkos monitoringo rūšys, monitoringo objektais, matavimų periodiškumas (nuolatiniai/nenuolatiniai) ir jų poreikis“.

Dėl foninių aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo, nesutinkame su nuomone, kad jie neobjektyvūs. Aplinkos ministro 2007-11-30 įsakymo Nr. D1-653 „Dėl teršalų skliaudos skaičiavimo modelių, foninio aplinkos oro užterštumo duomenų ir meteorologinių duomenų naudojimo tvarkos ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti“ (toliau – Įsakymas) 1.3, 1.4 punktais nustatyta, kas yra foninio aplinkos oro užterštumo duomenys ir kaip jie naudojami ir šiuo vadovaujamasi rengiant PAV programą.

Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. AV-112 „Dėl foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), taip pat minėtu Įsakymu, buvo kreiptasi į Šiaulių RAAD dėl duomenų apie aplinkos oro taršos šaltinius pateikimo. Kaip numato Rekomendacijos, atliekant PŪV poveikio aplinkos orui vertinimą, Šiaulių RAAD pateikti duomenys apie esamų aplinkos oro taršos šaltinių išmetimus bus naudojami kaip foniniai aplinkos užterštumo duomenys. Pakartotinai pabrėžiame, kad į foninius aplinkos užterštumo duomenis įtraukti ir specifiniai teršalai (raštas pridedamas). Toks sprendimas yra motyvuotas ir atitinka teisės aktų nuostatas, todėl pastabą dėl foninių oro užterštumo tyrimų atlikimo laikome nepagrįstą.

Klausimas dėl Valstybinio oro kokybės monitoringo tyrimų stotyje matuojamų teršalų sąrašo papildymo, vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, nėra planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PŪV PAV) proceso apimtyje ir PAV programos rengėjo kompetencija. Valstybinę aplinkos monitoringą organizuoja Aplinkos ministerija, ji vykdo Aplinkos ministerija ar jos įgaliotos institucijos, Žemės ūkio ministerija, ar jos įgaliotos institucijos, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, kitos valstybės institucijos, kaip tai nustatyta Aplinkos monitoringo įstatymo (Žin., 1997, Nr. 112-2824) nuostatose.

Atsakydami į pastabą dėl socialinės ekonominės aplinkos vertinimo, PAV programos 4.8 papildome šia informacija: „Poveikis socialinei ekonominei aplinkai PAV ataskaitoje numatomas nagrinėti šiaisiai aspektais: socialinė ekonominė regiono raida, PŪV poveikis

socialinei ekonominei vietas aplinkai, darbo vietų, žemės naudojimo klausimai, poveikis visuomenės sveikatai (kaip numatyta PAV programoje), atitiktis teritorijų planavimo dokumentams, strateginiams, plėtros planams ir pan. Vertinimo aspektų sąrašas nebaigtinis ir esant poreikiui, argumentuotai bus papildytas ir išnagrinėtas PAV ataskaitos rengimo metu. Numatoma naudoti ekspertinį vertinimą naudojant daugriakriterinę analizę.

PAV programos rengėjas pagal kompetenciją, iš esmės, atsižvelgė į visas vertinimo subjekto pateiktas pastabas ir pasiūlymus rengdamas ir tikslindamas PAV programą, versija 03, data 2013-11-15.

Vadovaudamiesi Įstatymo 8 str. 6 punktu, prašome išnagrinėti PAV rengėjo atsakymus ir pagal kompetenciją pateikti išvadas dėl PAV programos bei nurodyti, ar pageidaujate nagrinėti ataskaitą.

Maloniai prašome išvadas siusti el. p. viktorija.podgaiskyte@afconsult.com arba faksu 8 5 210 72 11.

Aplinkosaugos konsultantė

Viktorija Podgaiskytė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJOS
ŠIAULIŲ REGIONO APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTO
POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO IR NORMATYVŲ SKYRIUS**

Biudžetinė įstaiga, M. K. Čiurlionio g. 3, 76303 Šiauliai, tel. (8 41) 596 407, faks. (8 41) 503 705, el. p. n.martinaitiene@srda.am.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190742486.

UAB „AF-Consult“

2013-10-15 Nr. (4)-SR-S~~2572~~(6.19)
I 2013-09-16 Nr. 16/09/13-R1

DĖL APLINKOS ORO TERŠALŲ FONINIŲ KONCENTRACIJŲ

Atliekant planuojamos ūkinės veiklos, UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatacijos ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo Jurgeliškių k., Šiaulių raj. sav., poveikio aplinkai vertinimą, reikia įvertinti priede Nr. 1 nurodytų ir esamų aplinkos oro taršos šaltinių išmetimus, bei šias savykinai švarių Lietuvos kaimiškųjų vietovių aplinkos oro teršalų fonines koncentracijas ($\mu\text{g}/\text{m}^3$, vidutinė metinė):

Azoto dioksidas	- 4,0;
Azoto oksidai	- 6,0;
Kietosios dalelės (KD_{10})	- 11,0;
Kietosios dalelės ($\text{KD}_{2,5}$)	- 9,5;
Sieros dioksidas	- 1,0.

PRIDEDAMA. Priedas Nr. 1(2 lapai).

Vedėja

Nijolė Martinaitienė

Andrius Bružas, tel. (8 41) 596 410, el. p. a.bruzas@srda.am.lt

ORIGINALAS NEBUS
SIUNČIAMAS

Taršos šaltinio koordinatės	Teršalo pavadinimas	Išmetimo šaltinio aukštis, m	Diametras, m	Dujų - oro masės parametrai			Išmetimai g/s
				greitis m/s	tūris Nm ³ /s	temperatūra, °C	
1 6208482 455878	Anglies monoksidas Azoto oksidai Sieros dioksidas LOJ	2 9,65	3 0,4	5 5,59	6 0,453	7 150	8 0,1590 0,2270 0,0090 0,0410
6204841 455877	Anglies monoksidas Azoto oksidai Sieros dioksidas LOJ	9,65	0,4	5,59	0,453	150	0,1590 0,2270 0,0090 0,0410
6208525 455821	Anglies monoksidas Azoto oksidai Sieros dioksidas LOJ	7,0	0,813	4,09	0,455	1000	0,1370 0,4550 0,1590
6208451 455938	Amoniakas Sieros vandenilis	2,0	10x19	5,0	0,98	20	0,0360 0,0004
6209605 454884	Anglies monoksidas Azoto oksidai	5,71	0,955	4,77	0,8304	850	0,0830 0,1661

GAUTA NR. V-5

2014 -01- 07

UAB AF-Consult
Vilniaus biuras

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Vasario 16-osios g. 62, 76295 Šiauliai,
tel. (8 41) 59 62 00, faks. (8 41) 52 41 15, el. p. rastine@siauliai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188771865

UAB „AF-Consult“
Lovo g. 25
09320 Vilnius

2013-12- 18 Nr. 5-3582-11
I 2013-12-11 Nr. 11/12/13-R2

DĖL UAB TOKSIKA POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Vadovaudamiesi LR Planuoojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) įstatymo 8 straipsnio 7 dalimi (Žin., 1996, Nr. 82-1965, 2005, Nr. 84-3105, 2010, Nr. 54-2647), išnagrinėjome 2013-12-11 raštu gautus UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingu atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programos (toliau – Programa) paaiškinimus ir teikiame išvadą:

UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingu atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo Programa yra neišsami:

1) Programos rengėjų argumentai, jog jau šio PAV proceso metu būtina nagrinėti sudeginamų atliekų kieko per valandą didinimą (nuo 1100 kg/val. iki 1200 kg/val.), neįtikinami. Įvertinus, kad UAB „Toksika“ savarankiškai dar net nepradėjo eksploatuoti deginimo įrenginio su projektiniais parametrais, manome, kad valandinio našumo didinimo klausimas šiame PAV procese neturėtų būti nagrinėjamas, o jei tokis poreikis bus ateityje, nagrinėti ji turint patikimus ilgalaikius poveikio aplinkai rezultatus.

2) Neatlikus nei ekonominio, nei aplinkosauginio vertinimo, Programoje teigama, jog UAB Toksika Šiaulių filialo pavojingų atliekų šalinimo įrenginiuose bus priimamos visoje Lietuvos teritorijoje susidariusios atliekos. Manome, kad tokia galimybė, nagrinėjant ir kitas alternatyvas, turėtų būti įvairiais aspektais išanalizuota PAV ataskaitoje ir pateiktos argumentuotos išvados dėl UAB „Toksika“ galimybų deginti visos Lietuvos pavojingas atliekas.

3) Neatsižvelgta į pasiūlymą atlikti foninius oro užterštumo tyrimus planuoojamoje vietovėje.

4) Programoje prašėme numatyti ir ataskaitoje išnagrinėti Šiaulių miesto valstybinio oro kokybės monitoringo tyrimų stotyje matuojamų teršalų sąrašo papildymą, įvertinant pavojingų atliekų sąvartyno eksploatavimo ir pavojingu atliekų deginimo įrenginio išmetamus teršalus. Į pasiūlymą neatsižvelgta, Programa nepakoreguota.

Informuojame, kad UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingu atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą nagrinėti pageidaujame.

Administracijos direktorius

Gedeminas Vyšniauskas

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS
Romaldas Šemeta, (8-41) 50 05 25

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 263, 76337 Šiauliai,
tel.: (8 41) 59 66 42/55, faks. (8 41) 52 38 86, el. p. priimamasis@siaulai-r.sav.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188726051

UAB „AF-Consult“

2013-10-22 Nr. 1-2459/3.24
I 2013-10-04 Nr. 04/10/13-R.1

DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

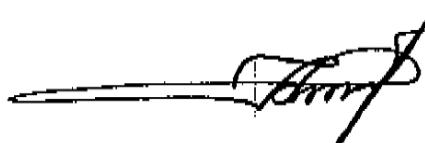
Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos planuoojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio 4 ir 6 punktais, prašome pataisyti UAB „Toksika“ Pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo Poveikio aplinkai vertinimo programą (toliau – Programa), atsižvelgiant į šias pastabas:

- 1) prašome parengti atskiras programos dalis kiekvienai planuojamai ūkinei veiklai: pavojingų atliekų sąvartynui, pavojingų atliekų deginimo įrenginiui ir Šiaulių regiono potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikšteli;
- 2) Programoje turi būti pateiktos technologinės įrangos techninės charakteristikos bei technologinio proceso aprašymai. Todėl prašome papildyti Programą technologinių procesų aprašymais, nurodant keičiamos technologinės įrangos charakteristikas;
- 3) prašome papildyti Programą teritoriją, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, įvertinant įrenginių eksploatacijos laikotarpi, aprašymu;
- 4) Programoje nėra nurodyta, kokiais aspektais bus vertinimas planuoojamas ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatai, socialinei ekonominei aplinkai. Programoje teikiama informacija tik dėl neigiamo poveikio gyvėnamai aplinkai;
- 5) prašome nurodyti prognozuojamą poveikį dirvožemiu ir vandenviečių teritorijoms, įvertinant pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių eksploatacijos laikotarpi, bei patekti nuomonę dėl biologinio monitoringo tikslingumo;
- 6) prašome pateikti informaciją, ar planuojama ūkine veikla gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį kitos valstybės aplinkai. Prašome palyginti, kokia tarša išmetama į aplinką iš analogiškų, kitose Valstybėse esančių įmonių, ir kokia kontrolė jose taikoma bei patekti išvadas, ar pakanka Lietuvoje priimtų galiojančių teisės aktų pavojingų atliekų įrenginiui sukontroliuoti, taip pat patekti nuomonę dėl Valstybinio monitoringo tikslingumo;
- 7) prašome nurodyti, kokios institucijos ir kokius tyrimus turi atlikti, įvykus avarinei situacijai deginimo įrenginyje ir pavojingų atliekų sąvartyne. Kaip tokiu atveju turi būti sukontroliuoti dioksinų ir furanų išmetimai į aplinką.

Taip pat pažymime, kad 2008 m. buvo parengtas Aukštakų teritorijoje esančių ir planuojamų statyti įrenginių bendras aplinkosauginis bei pavojaus žmonių sveikatai įvertinimas. Siame dokumente nebuvo numatyta UAB „Toksika“ planuoojamos ūkinės veiklos plėtros, todėl

planuojant UAB „ToksiKa“ Pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo veiklą, poveikio aplinkai vertinimą reikėtų nagrinėti ne kaip atskirą veiklą, bet kaip veiklą, numatyta papildomai vykdyti Aukštrakių teritorijoje.

Administracijos direktorius

Kęstutis Lukšas

Tatjana Plukienė, tel. (8 41) 432885, el. p. tatjana.plukiene@siauliuraj.lt

Šiaulių rajono savivaldybės administracijai
Vilniaus g. 263, 76337 Šiauliai

2013 m. lapkričio 21 d.
Nr. 21/11/13-R 2

I 2013-10-22 Nr. 1-2259(3.24)

DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Vadovaudamiesi LR Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) įstatymo 8 straipsnio 6, 7 dalimis (Žin., 1996, Nr. 82-1965, 2005, Nr. 84-3105, 2010, Nr. 54-2647) išnagrinėjome ir įvertiname Šiaulių miesto savivaldybės administracijos pateiktas pastabas dėl UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programos (toliau – PAV programa).

1. *Prašome parengti atskiras programos dalis kiekvienai planuojamai ūkinei veiklai: pavojingų atliekų sąvartynui, pavojingų atliekų deginimo įrenginiui ir Šiaulių regiono potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikšteli;*

Pažymime, visi trys atliekų tvarkymo įrenginiai yra tarpusavyje susiję ir tiesiogiai įtakoja vienas kito veiklą (pav. 3-1), todėl atsižvelgiant į veiklos specifiką, PAV principus, šiemis įrenginiams atliekamas bendras poveikio aplinkai vertinimas, kaip tai numatyta PAV programos 8 psl.

PAV programos turinys sudarytas taip, kad visos trys veiklos aprašomos ir nagrinėjamos atskirai, išlaikant tokią nagrinėjimo seką: pavojingų atliekų sąvartynas, pavojingų atliekų deginimo įrenginys ir potencialiai pavojingų atliekų tvarkymo aikšteli. Kadangi šiemis įrenginiams atliekamas bendras poveikio aplinkai vertinimas, kai kurie skyriai nagrinėjami aplinkos komponentų atžvilgiu ir planuojamos ūkinė veiklos (išlaikant tą pačią seką) potencialiu poveikiu jiems.

Manome, kad atskirai parengtos programos dalys neatspindės planuojamos ūkinės veiklos PAV programos ir ataskaitos apimties visumos.

2. Programoje turi būti pateiktos technologinės įrangos techninės charakteristikos bei technologinio proceso aprašymai. Todėl prašome papildyti Programą technologinių procesų aprašymais, nurodant keičiamos technologinės įrangos charakteristikas;

PAV programa papildyta ir programoje technologinio proceso aprašymai pateikti:

- PAS šalinamų atliekų technologinio proceso aprašymas pateiktas 3.2.1 skyriuje, 23 psl.;
- trumpas pavojingų atliekų deginimo proceso aprašymas pateiktas priede Nr. 7.
- PPA aikštelės atliekų tvarkymo proceso aprašymas pateiktas 3.2.3. skyriuje.

3. Prašome papildyti Programą teritoriją, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, ivertinant įrenginių eksploatacijos laikotarpi, aprašymu;

Pažymime, kad PAV programos 1.4 skyriuje apibūdinama planuojamos ūkinės veiklos vieta, aplinkosauginiu požiūriu jautrios teritorijos, vietovės infrastruktūra ir pan. 4. skyriuje nagrinėjami aplinkos komponentai, ir poveikis jiems. PAV programos 4.8. skyrius papildytas šia informacija: PAV ataskaitoje numatoma nagrinėti poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai baigus eksploatuoti įrenginius.

4. Programoje nėra nurodyta, kokiais aspektais bus vertinimas planuojamas ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatai, socialinei ekonominei aplinkai. Programoje teikiama informacija tik dėl neigiamo poveikio gyvenamai aplinkai;

Poveikio visuomenės sveikatos vertinimas yra neatsiejama PAV ataskaitos dalis. Vertinimas atliekamas vadovaujantis poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodiniais nurodymais, patvirtintais LR sveikatos apsaugos ministro 2004 liepos 1 d. įsakymu Nr. V-491.

„Apibendrinant, rengiant PAV ataskaitą planuojama veiklą vertinti šiais aspektais: poveikis visuomenės sveikatai ir socialinei ekonominei aplinkai; poveikis aplinkos orui; poveikis gruntuiniams ir paviršiniams vandenims; poveikis dirvožemiuui bei žemės gelmėms; veiklos salygojamas triukšmas ir vibracija; galimas kvapų poveikis; poveikis augmenijai ir

gyvūnijai; poveikis kraštovaizdžiui; galimų avarijų rizikos ir kt.; medicininių atliekų (žmonių ar gyvūnų sveikatos priežiūros ir (arba) su ja susijusių mokslinių tyrimų atliekas) tvarkymo potencialų poveikį epidemiologiniu aspektu. Poveikio aplinkai vertinimo metu nustacius potencialiai galimus poveikius atskiriems aplinkos komponentams, kiekvienu konkrečiu atveju turi būti numatytos rekomenduojamos poveikio sumažinimo priemonės.“ (39 psl.)

Pažymėtina, kad planuojama veikla, taip pat esamos veiklos pakeitimai numatomi pakankamai dideliu atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų (arčiausia gyvenama vieta už 2 km), todėl neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai nenumatoma. Detaliau apie potencialų poveikį visuomenės sveikatai ir jo mastą, poveikio aplinkai mažinimo priemones bus pateikta PAV ataskaitoje poveikio visuomenės sveikatai vertinimo dalyje, kaip tai numatyta PAV programoje. Ši informacija pateikta 4.8, 4.11, 5.2. skyriuose. PAV programa patikslinta numatant socialinės **ekonominės** aplinkos vertinimą.

5. Prašome nurodyti prognozuojamą poveikį dirvožemiui ir vandenviečių teritorijoms, įvertinant pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių eksplotacijos laikotarpi, bei pateikti nuomonę dėl biologinio monitoringo tikslumumo;

Manytina, kad planuojama ūkinė veikla neturės reikšmingo neigiamo poveikio dirvožemiui ir vandenviečių teritorijomis, tačiau PAV ataskaitos rengimo metu, šie duomenys bus tikslinami ir konkretinami vadovaujantis atlirkų modeliavimų rezultatais. Taip pat, PAV ataskaitos metu, vadovaujantis atlirkų modeliavimų rezultatais bus pateikta nuomonė apie ūkio subjekto monitoringo (tame tarpe ir biologinio) poreikį ir tikslumumą (1.4, 4.2 skyriai).

PAV programos 4.1, 4.4 skyriuose nustatyta kad PAV ataskaitoje bus išnagrinėta ir pateikta informacija apie galimą poveikį požeminiam ir paviršiniam vandeniu, intervencijos mastą ir apimtis (tame tarpe eksplotacijos laikotarpi), poveikio mažinimo priemones; planuojamos ūkinės veiklos sąlygojamą dirvožemio taršą, taip pat nagrinėjant įrenginių eksplotacijos laikotarpi, galimą taršą avarijų atvejais. Ši informacija papildyta nuostata apie įrenginių eksplotacijos laikotarpi.

6. Prašome pateikti informaciją, ar planuojama ūkinė veikla gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį kitos valstybės aplinkai. Prašome palyginti, kokia tarša išmetama į

aplinką iš analogiškų, kitose Valstybėse esančių įmonių, ir kokia kontrole jose taikoma bei pateikti išvadas, ar pakanka Lietuvoje priimtų galiojančių teisės aktų pavojingų atliekų įrenginiui sukontroliuoti, taip pat pateikti nuomonę dėl Valstybinio monitoringo tikslinumo.

Informacija, ar planuojama ūkinė veikla gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį kitos valstybės aplinkai, pateikta 3.6 PAV programos skyriuje. Pažymime, kad PAV ataskaitoje numatoma nagrinėti gerą susijusių projektų patirtį kitose šalyse (4.8 skyrius).

Atitinkamų susijusių ES direktyvų nuostatos perkeltos arba perkeliamos į Lietuvoje teisinę bazę, manytina, kad valstybė, kaip ir kitos ES valstybės, yra sukūrusi valdymo ir kontrolės infrastruktūrą, kuri pagal kompetenciją gali kontroliuoti atliekų tvarkymo veiklą.

Papildyta informacija apie aplinkos monitoringą pateikta 1.4. skyriuje, 12 psl. Šia, PAV programoje nustatyta, kad PAV ataskaitoje numatomos nagrinėti teisės aktų nustatyta tvarka aktualios aplinkos monitoringo rūšys, monitoringo objektais, matavimų periodiškumas (nuolatiniai/nenuolatiniai) ir jų poreikis. Pažymėtina, kad ūkio subjekto aplinkos monitoringo programa/programos numatomos rengti tolimesniuose etapuose teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Prašome nurodyti, kokios institucijos ir kokius tyrimus turi atlikti, įvykus avarinei situacijai deginimo įrenginyje ir pavojingų atliekų svartyne. Kaip tokiu atveju turi būti sukontroliuoti dioksidų ir furanų išmetimai į aplinką.

Pažymėtina, kad PAV ataskaitos metu numatoma nagrinėti ir vertinti ekstremalių situacijų susidarymo rizikas ir valdymo sprendimus, poveikio mažinimo priemonių taikymą (4.9 skyrius, 36 psl.). Poveikio aplinkai vertinimo metu bus įvertintos galimos avarių rizikos ir nagrinėjama konkrečių pavojaus šaltinių rizika pagal 2003 liepos 16 d. LR Aplinkos ministro įsakymą Nr. 367 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos galimų avarių rizikos vertinimo rekomendacijų R 41-02 patvirtinimo“ reikalavimus bei pagal kitus galiojančius LR teisės aktus. Civilinės saugos sistemos organizavimas ir veikimas néra poveikio palinkai vertinimo proceso apimtyje, t. y. PAV proceso metu nenumatoma nagrinėti institucijų veiksmų avarių likvidavime, pasekmių nustatyme ir valdyme. Civilinės saugos sistemos organizavimo ir veikimo teisinius ir organizacinius pagrindus nustato Lietuvos Respublikos Civilinės saugos įstatymas (Žin., 1998, Nr. 115-3230). Įmonė, atitinkanti teisės aktų nustatytais kriterijus turi

parengti ekstremaliųjų situacijų valdymo planą. Plano tikslas – padėti ūkio subjekto, kitos įstaigos vadovui organizuoti ir koordinuoti įvykių likvidavimą ir jų padarinių šalinimą. Kaip minėta, ūkinė veikla galima tik turint TIPK leidimą, taip pat ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, kuriama turi būti numatyti ir suderinti institucijų veiksmai avarijų likvidavimo metu.

Vadovaudamiesi Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2000, Nr. 39-1092; 2005, Nr. 84-3105) (toliau – Įstatymas) 8 str. 5 punktu, vertinimo subjektui teikiame pagal kompetenciją nagrinėti papildytą UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programą (pridedama).

Informuojame, kad UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programa papildyta ir pagal kitų vertinimo subjektų pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Vadovaudamiesi Įstatymo 8 str. 6 punktu, prašome pagal kompetenciją pateikti išvadas dėl programos ir nurodyti ar pageidaujate nagrinėti ataskaitą.

Maloniai prašome išvadas siųsti el. p. viktorija.podgaiskyte@afconsult.com arba faksu 8 5 210 72 11.

Aplinkosaugos konsultantė

Viktorija Podgaiskytė

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 263, 76337 Šiauliai, priimamasis@siauliuraj.lt

tel.: (8 41) 59 66 42/55, faks. (8 41) 52 38 86, el. p.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188726051

UAB „AF-Consult“

2013-12-02 Nr. 1-2540(3.24)
I 2013-11-21 Nr. 21/11/13 R2

DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Išnagrinėjus UAB „AF-Consult“ 2013 m. lapkričio 21 d. raštu Nr. 21/11/13-R2 pateiktą UAB „Toksika“ Šiaulių filialo Pavojingų atliekų sąvartyno įrenginio bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programą (toliau – Programa), nustatyta, kad Programos rengėjas tik dalinai įvertino Šiaulių rajono savivaldybės administracijos pastabas, kurios buvo išdėstytes 2013 m. spalio 22 d. Šiaulių rajono savivaldybės administracijos rašte Nr. S-2259(3.24). Kelia abejonių kai kurie papildytoje Programoje išdėstyti, tačiau niekuo, išskyrus Programos rengėjų „manymu“ ar „nuomone“, nepagrįsti teiginiai:

- dėl ketinimo nagrinėti poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai baigus eksploatuoti įrenginius;
- dėl poveikio dirvožeminiui ir vandenviečių teritorijoms;
- dėl padidinto deginamo atliekų kiekio per valandą teršalų išmetimų į atmosferą.

Taip pat planuojama nenagrinėti Šiaulių rajono savivaldybės administracijos pateikto klausimo „ar pakanka Lietuvoje priimtų galiojančių teisės aktų pavojingų atliekų įrenginiui sukontroliuoti“, bei klausimo dėl Valstybinio monitoringo tikslinguo.

Programoje taip pat nenaugrinėjama 2008 m. atlikta Aukštrakių teritorijoje esančių ir planuojamų statyti įrenginių bendro aplinkosauginio bei pavojaus žmonių sveikatai vertinimo ataskaita. Šiame dokumente nebuvo numatyta UAB „Toksika“ planuojamos ūkinės veiklos plėtros, todėl planuojant UAB „Toksika“ Pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo veiklą, poveikio aplinkai vertinimą reikėjo nagrinėti ne kaip atskirą veiklą, bet kaip veiklą, numatyta papildomai vykdyti Aukštrakių teritorijoje. Manome, kad tokio lygio Programą turėtų įvertinti aplinkos apsaugos ekspertas (ekspertai).

Todėl Šiaulių rajono savivaldybės administracija laiko, kad Programos papildymas yra nepilnas, neatitinka Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio 7 dalies nuostatų, ir teikia neigiamas išvadas dėl „AF-Consult“ parengtos Programos.

Administracijos direktorius

Kęstutis Lukšas

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

Šiaulių rajono savivaldybės administracijai
Vilniaus g. 263, 76337 Šiauliai

2013 m. gruodžio 11 d.
Nr. 11/12/13-R~~1~~

I 2013-12-02 Nr. 1-2540(3.24)

DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Išnagrinėję Šiaulių rajono savivaldybės 2013-12-02 raštą „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos“ informuojame, kad PAV programos tikslas, vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2000, Nr. 39-1092; 2005, Nr. 84-3105) (toliau – įstatymas) nuostatomis, yra nustatyti poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos turinį ir joje nagrinėjamus klausimus. Pažymime, kad PAV programos rengėjas negali aiškinti ir (ar) vertinti teisės aktų, išskaitant Lietuvoje priimtų galiojančių teisės aktų pavojingų atliekų įrenginiams sukontroliuoti. Pagal galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus ir teisės aktus, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PŪV PAV) apimtyje nėra atliekamas teisės aktų išaiškinimas ar vertinimas, todėl pagal kompetenciją negalime atsižvelgti į šią pastabą.

Ivertinant pastabą dėl 2008 m. atliktos Aukštrakių teritorijos esančių ir planuojamų statyti įrenginių bendro aplinkosauginio bei pavojaus žmonių sveikatai vertinimo ataskaitos, pažymime, kad patikslintas PAV programos 2.3 skyrius, kuriuo aiškiau apibrėžiama esama situacija ir numatomas vertinti pokytis. 2.3 skyriaus patikslinimas: “Planuojamos ūkinės veiklos (PAS įrenginio) ir PPA aikštelės bei PAD įrenginio veiklos pakeitimai aplinkosauginiu požiūriu bus lyginami su „nulinės veiklos alternatyva“. „Nulinės veiklos alternatyva“ – tai esama situacija, kai UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų tvarkymo veikla vykdoma turimų TIPK leidimų (detaliau apie 1.6, 3.1 skyriuose) sąlygomis taip pat įvertinant ir iki 2 km atstumu (Aukštrakių koncentruota pramoninė teritorija) vykdomą ūkinę veiklą ir (ar) planuojamą ūkinę veiklą, dėl kurios teisės aktų nustatyta tvarka yra priimtas teigiamas sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių.“

Vadovaudamiesi įstatymo 8 str. 6 punktu, prašome pagal kompetenciją pateikti išvadas dėl programos ir nurodyti ar pageidaujate nagrinėti ataskaitą. Malonių prašome išvadas siuštis el. p. viktorija.podgaiskyte@afconsult.com arba faksu 8 5 210 72 11.

Aplinkosaugos konsultantė

Viktorija Podgaiskytė

GAUTA Nr. V-137

2013 -12- 30

UAB „AF-Consult“
Vilniaus gatvė

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 263, 76337 Šiauliai, priimamasis@siauliuraj.lt
tel.: (8 41) 59 66 42/55, faks. (8 41) 52 38 86, el. p.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188726051

UAB „AF-Consult“

2013-12-18 Nr. 1-26513.261
I 2013-12-02 Nr. 1-2540(3.24)

DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Informuojame, kad išnagrinėjus UAB „AF-Consult“ 2013 m. gruodžio 2 d. raštu Nr. 1-2540(3.24) „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos“ pateiktą informaciją, nustatyta, kad UAB „AF-Consult“ neįvertino visų Šiaulių rajono savivaldybės administracijos pastabų ir reikalavimų, nurodytų 2013 m. spalio 22 d. Šiaulių rajono savivaldybės administracijos rašte Nr. S-2259(3.24), todėl Šiaulių rajono savivaldybės administracija laiko, kad programos papildymas yra nepilnas, neatitinka Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio 7 dalies nuostatų, ir teikia neigiamas išvadas dėl „AF-Consult“ parengtos poveikio aplinkai vertinimo programos.

Taip pat informuojame, kad Šiaulių rajono savivaldybės administracija, suprasdama šio objekto svarbą, sutinka aptarti Šiaulių rajono savivaldybės administracijos pastabas dėl UAB „AF-Consult“ parengtos poveikio aplinkai vertinimo programos.

Administracijos direktorius

Kęstutis Lukšas

Tatjana Plukienė, tel. (8 41) 432885, el. p. tatjana.plukiene@siauliuraj.lt

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel. 8 706 62 008, faks. 8 706 62 000, el.p. aaa@aaa.am.lt, http://gamta.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898

UAB „AF-Consult“
Lvovo g. 25
LT-09320 Vilnius
info.lt@afconsult.com

2014-02-18 Nr. (2.6)-A4-107
I Nr.

DĖL VALSTYBINĖS SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBOS PASTABŲ UAB „TOKSIKA“ ŠIAULIŲ FILIALO PAVOJINGŲ ATLIEKŲ SĄVARTYNO ĮRENGIMO BEI EKSPLOATAVIMO IR PAVOJINGŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ KEITIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMAI

Siunčiame Jums poveikio aplinkai vertinimo subjekto - Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba) 2014-02-11 raštą Nr. (4)-V3-263(7.20), kuriamo pateiktos pastabos UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programai (toliau – PAV programa).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – PAV įstatymas) 8 straipsnio 7 dalimi, prašome pataisyti ir papildyti PAV programą pagal Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos pateiktas pastabas. Pataisytą ir papildytą PAV programą kartu su Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos išvada dėl PAV programos vadovaujantis PAV įstatymo 8 straipsnio 8 dalies reikalavimais pateikti Aplinkos apsaugos agentūrai.

PRIDEDAMA. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos 2014-02-11 rašto Nr. (4)-V3-263(7.20) kopija, 1 lapas.

Direktorius pavaduotoja,
pavaduojanti direktorių

Aldona Margerienė

V. Krušinskui

Susipažinė

2014-02-11

Originalas paštu
siundiama nebus

2014-02-11

A3-78d

P. H. Radžienė
R. Radžienė
 2014-02-01

VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

Vaistybės biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 8, LT-09311 Vilnius,
tel. (8 5) 272 3284, faks. (8 5) 272 2572, el. p. vstt@vstt.lt <http://www.vstt.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724381

Aplinkos apsaugos agentūrai

2014-02-11

Nr. (4)-V3-263 (7.20)

I 2014-01-22

Nr. (2.6)-A4-340

DĖL UAB „TOKSIKA“ ŠIAULIŲ FILIALO PAVOJINGŲ ATLIEKŲ SĄVARTYNO ĮRENGIMO BEI EKSPLAUTAVIMO IR PAVOJINGŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ KEITIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) pagal kompetenciją Natura 2000 ir nacionalinių saugomų teritorijų ir jose saugomų gamtinės vertybių aspektui išnagrinėjo pateiktą UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavogintų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksploatavimo ir pavojingu atliekų tvarkymo įrenginių kūrimo (toliau – PŪV) poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) programą.

Tarnyba nepritaria PAV programai. PAV programoje nėra numatomą, kad bus nagrinėjamas PŪV galimas poveikis saugomos teritorijoms. Atkreipiame dėmesį, kad pritarimas PŪV buvo išduotas pric š 5 mctus. Per praėjusį laikotarpį PŪV ir artimoje jai teritorijoje biologinė įvairovė galėjo pasikeisti, todėl PAV programoje turi būti numatyta išsamus PŪV vertinimas biologincių įvairovei. Ypatingą dėmesį atkreipti į Natura 2000 paukščių apsaugai svarbioje teritorijoje – Gedžiūnų miškas – saugomas vertybes. Taip pat, kad būtų galima tinkamai įvertinti bendrą gamtinę situaciją, lauko tyrimai turi būti atlikti mažiausiai 500 m zonoje nuo PŪV.

Prašome PAV programą patikslinti pagal patenkintas pastabas ir atsiusti pakartotinam vertinimui.

Direktore

Rūta Baškytė

Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai
A. Juozapavičiaus g. 9, Vilnius LT-09311

2014 m. vasario 19 d.
Nr. 19/02/14-R1

I 2014 m. vasario 11 d.
Nr. (4)-V3-263(7.20)

DĖL UAB „TOKSIKA“ ŠIAULIŲ FILIALO PAVOJINGŲ ATLIEKŲ SĄVARTYNO ĮRENGIMO BEI EKSPLOATAVIMO IR PAVOJINGŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ KEITIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

UAB „AF-Consult“ gavo Aplinkos apsaugos agentūros 2014-02-18 raštą Dėl Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos pastabų UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programai. Išnagrinėjė Jūsų raštą ir pateiktas pastabas dėl UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavojingų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programos (toliau – PAV programa), vadovaujantis Poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 str. 5 ir 6 p. pagal kompetenciją teikiame pakartotinai derinti papildytą ir patikslintą PAV programą (pridedama) bei prašome pateikti išvadas.

Pagal pateiktas pastabas patikslinta PAV programos santrauka, skyriai 4.5. Biologinė įvairovė ir 4.11. Apibendrinimas, patikslintas PAV ataskaitos preliminarus turinys (lent. 7.1.).

Pažymėtina, kad Gedžiunų miškas – Natura 2000 paukščių apsaugai svarbi teritorija (toliau – PAST) – yra dideliu atstumu nuo planuojamos ūkinės veiklos teritorijos (apie 30 km.) ir poveikio šiai saugomai teritorijai nebus. Planuojamos ūkinės veiklos teritorija ribojasi su PAST teritorija – Gubernijos mišku; PAV proceso metu ši saugoma teritorija numatoma vertinti, kaip numatyta patikslintoje PAV programoje.

Maloniai prašome išvadas siuſti el. p. viktorija.podgaiskyte@afconsult.com.

Aplinkosaugos konsultantė

Viktorija Podgaiskytė

Tel. 8 5 272 2537, el. p. viktorija.podgaiskyte@afconsult.com

GAUTA Nr.

V-27

2014 -03- 03

UAB AF-Consult
Vilniaus biuras

VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

Valstybės biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel. (8 5) 272 3284, faks. (8 5) 272 2572, el. p. vstt@vstt.lt <http://www.vstt.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724381

UAB „AF-Consult“
Lvovo 25,
LT-09320 Vilnius

2014-02-28

Nr. (4)-V3-456 (7.21)

Į 2014-02-19

Nr. 19/02/14-R1

DĖL UAB „TOKSIKA“ ŠIAULIŲ FILIALO PAVOJINGŲ ATLIEKŲ SĄVARTYNO ĮRENGIMO BEI EKSPLATAVIMO IR PAVOJINGŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ KEITIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO PROGRAMOS

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos pagal kompetenciją Natura 2000 ir nacionalinių saugomų teritorijų ir jose saugomų gamtinių vertybių aspektu išnagrinėjo pateiktą UAB „Toksika“ Šiaulių filialo pavogintų atliekų sąvartyno įrengimo bei eksplotatavimo ir pavojingų atliekų tvarkymo įrenginių keitimo poveikio aplinkai vertinimo programą ir jai pritaria.

Direktoriė

Rūta Baškytė